

EFFECTELE CERERII DE DEMISIE DEPUȘĂ DE CĂTRE JUDECĂTOR

EFFECTS OF RESIGNATION APPLICATION SUBMITTED BY JUDGE

Natalia GAVRILENCO, ORCID: 0000-0002-3820-8021
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 347.962.2:347.992

e-mail: natalita.gavrilenco@gmail.com

Eliberarea din funcție a judecătorului, fără a fi sancționat disciplinar sau condamnat, îi oferă dreptul la o indemnizație unică de concediere prevăzută la art. 26 alin. (3) al Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și stabilirea pensiei speciale în condițiile art. 32 al Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 [1, p.25].

În acest sens, un alt temei al eliberării judecătorului din funcție, cu păstrarea dreptului la o indemnizație unică de concediere este expirarea împluternicirilor în legătură cu nenumirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă, precum și în legătură cu atingerea de către acesta a plafonului de vârstă.

În perioada 2021-2022, au fost admise cererile de demisie a trei judecători [2]. Cererile de demisie a judecătorilor au fost generate de atingerea plafonului de vârstă, 65 de ani.

În accepțiunea art.11 alin.(1) Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorii judecătorilor se numesc în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani. Totodată, conform art. 25 alin. (1) lit. k) și alin. (2) Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul este eliberat din funcție de organul care l-a numit, în cazul depunerii unei cereri de demisie în legătură cu atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani. Propunerea privind eliberarea judecătorului din funcție este înaintată de Consiliul Superior al Magistraturii Președintelui Republicii Moldova.

Din 01.04.2022, art. 116 din Constituție este prezentat sub o altă dimensiune. La alin.(2) al aceluiași articol se stipulează că: „Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii”.

Această intervenție a dus la excluderea termenului inițial de 5 ani de numire a judecătorilor, prevăzut la art. 116 din Constituție. Judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea CSM.

La fel, a fost exclusă cerința deținerii „vechimmii în funcția de judecător de cel puțin 10 ani” de către Președintele, vicepreședinții și judecătorii Curții Supreme de Justiție

prevăzută la art. 116 alin.(3) și (4) din Constituție. Prin aceste modificări s-a urmărit obținerea calității de judecător la CSJ și a persoanelor cu o vechime în funcție alta decât cea de judecător.

Astfel, judecătorului demisionat sau pensionat i se plătește o indemnizație unică de concediere egală cu 50% din produsul înmulțirii salariului său mediu lunar la numărul de ani complet lucrați în funcția de judecător. Totodată, în calculul indemnizației unice de concediere pentru judecătorul demisionat și reîntors în funcție se ia timpul activității în funcția de judecător de la data încetării ultimei demisii.

Chiar din titlul art. 17 din Legea 199/2010 rezultă că indemnizația unică de concediere reprezintă o garanție socială în legătură cu încetarea mandatului. Potrivit regulii generale instituite prin art. 17 alin.(2) din legea nominalizată, indemnizația de concediere „nu se acordă în cazul în care demnitarul a activat în funcția respectivă mai puțin de 2 ani, în cazul revocării sau eliberării din funcție a demnitarului pentru motive imputabile acestuia, indicate în actul administrativ de revocare sau de eliberare din funcție, precum și în cazul reîncadrării demnitarului în condițiile art. 18 alin. (2)”. În aceeași ordine de idei dispune și art. 26 alin.(3) din Legea 544/1995, care acordă dreptul la indemnizație unică de concediere doar „judecătorului demisionat sau pensionat”. În continuarea acestei idei, art. 25 alin.(31) din Legea 544/1995 dispune că „eliberarea din funcție a judecătorului în baza temeiurilor specificate la alin. (1) lit. b), f), g) și i) atrage lipsirea acestuia de dreptul la indemnizația unică de concediere, prevăzută la art. 26 alin. (3)” [3].

Astfel, indemnizația de concediere face parte din garanțiile sociale nu doar ale judecătorilor, or în conformitate cu art. 17 din Legea 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică aceasta este parte componentă a statutului tuturor persoanelor cu funcții de demnitate publică.

În acest context, prin prisma variantei finale a Proiectului de lege nr. 272 din 25.11.2019 cu privire la modificarea art. 26 și 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului [4], autorii au reușit să aducă modificări doar asupra condițiilor de pensionare a judecătorilor sub aspectul majorării vârstei de pensionare de la 50 la 63 de ani.

Necesită a fi luat în considerare faptul că dreptul la demisie este un drept stabilit de legislație pentru judecători în mod egal cu alte categorii profesionale. Acest temei este unul constant pus la baza hotărârilor adoptate de CSM în privința judecătorilor [1].

Revenind la plata unică a indemnizației judecătorului demisionat, în speță pe 30 decembrie 2016, Victor Pruteanu a demisionat din funcția de judecător de la Curtea de Apel Chișinău. Potrivit articolului 26 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Curtea de Apel Chișinău i-a calculat o indemnizație unică de concediere în sumă de 237.924 lei. Din indemnizația unică de concediere s-a reținut impozitul pe venit în sumă de 40256,74 lei și contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 14275,44 lei [5, p.26].

Prin Decizia Curții Constituționale nr.116/2018, s-a *declarat inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate, cu privire la calcularea și la reținerea impozitului pe venit și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii din indemnizația unică de concediere stabilită și plătită judecătorului, diminuează drepturile și interesele legale ale acestuia și instituie un tratament discriminatoriu în raport cu alți contribuabili.

Referințe:

1. Raport privind implementarea competențelor CSM. Raport elaborat cu suportul proiectului „atreco – sporirea eficienței, responsabilității și transparenței instanțelor de judecată din moldova” Agenția de Administrare a Instanțelor Judecatorești, Ministerul Justiției a RM, Chișinău, 2016.
2. Conform informației disponibile pe site-ul Președinției, Decrete – Președinția Republicii Moldova (presedinte.md), informație vizualizată la 06.02.2022.
3. Asociația Judecătorilor din Republica Moldova. Opinie Finală asupra Proiectului de lege nr. 272 din 25.11.2019 cu privire la modificarea art. 26 și 32 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului. Disponibil pe Internet la adresa: 0c39b7bb5f8a4e594ad575be8a43e2e7.pdf (bizlaw.md) vizitat la 07.02.2022.
4. Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului. Varianta inițială. Disponibil pe Internet la adresa: Proiecte de acte legislative (parlament.md) vizitat la 07.02.2022.
5. Sesizarea nr.139g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. IV pct. 7 din Legea nr. 71 din 12 aprilie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a pct. 9) din Anexa nr. 5 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2016, nr. 156 din 1 iulie 2016. Disponibil pe Internet la adresa: ro-139g20181010c70d8.pdf (constcourt.md) vizitat la 07.02.2022.